

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 30 cor. (15 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 15 cor. (7.50 Lei)
Un număr 60 fileri (30 bani.)

lese ca număr poporal al „Unirii” în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos.

Redactor: Alexandru Lupeanu-Melin.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 1 cor. a doua și a treia oră 80 fil.

Cu ori-ce preț să ne apărăm libertatea câștigată!

Aceia, pentru cari scriem la gazeta aceasta, sunteți aproape numai țărani, fiii poporului, care e talpa, e temelie puternică a neamului nostru întreg.

Aveți o mulțime de însușiri bune și frumoase, cari vă stau așa de bine:

Supunerea față de Dumnezeu, dela care vine tot darul, o arătați mai ales dimineața, când plecați la lucru, zicând: Doamne, ajută! și seara, când mulțumiți lui Dumnezeu, după ce ați dat cea din urmă lovitură cu sapa în pământ, ori ați umplut cel din urmă mănunchiu de grâu în holdă, ori după ce ați împlinit alt lucru.

Ori cât de multe și grele să vă fie năcazurile și durerile, ori cât de vitregă să fie soarta, nu vă pierdeți răbdarea și nu lăsați să vă părăsească *încrederea* în un viitor mai bun. Dacă în un an, ori în mai mulți ani, nu primiți dela pământ răsplata ostenelelor, nu-l părăsiți; îl lucrați și frământați de nou, înmuindu-l cu sudorile, uneori cu lacrimile voastre.

Știind bine, că orice lucru trebuie isprăvit la timpul său, arătați la timp, semănați la timp, săpați, secerăți, cosiți la timp ș. a. m. d. Aceasta nutrește în voi *conștiința datorinții și hărnicia*.

Alipirea voastră de casă,

de familie, de brazdă e cunoscută tuturor.

Curățenia celor mai multe datini și a moravurilor din aproape fiecare familie strălucește cu frumoasa ei lumină.

Bucuriile voastre nu sunt așa varii ca ale orașenilor, în schimb însă sunt mai *dulci* și mai *nevinovate*.

Nu sunteți prietini ai *inoirilor* prea dese. Stați cu trup și suflet pe lângă ce ați moștenit din moștrămoși uneori chiar și atunci, când e în paguba voastră, — bunăoară cât de cu greu se schimbă plugul de lemn în cel de fier, cu mult mai bun.

Dacă pe lângă acestea însușiri frumoase mai aveți și *libertatea*, ce o doriți și o iubiți așa de mult în casele, în comunele, pe pământul și în țara voastră, atunci aveți *mângâierile și fericirea*, pe cari le știți și înțelege și gusta.

Și — vedeți, fraților, tocmai *mângâierile și fericirea* aceasta voiesc să ni le răpească mulțimea străinilor, cari ne dușmănesc și ne pismuiesc acum mai mult decât în trecut, cum și aceia din neamul nostru, amărțiți și prăpădiți, cari ne șoptesc (pe față nu cetează, li-i rușine să lucreze) nesupunere, neîncredere, depărtare de conducătorii noștri, cari prin vorbe dulci umblă, să ne abată dela postul, din care ne

apărăm libertatea, ce am câștigat-o după lupte și suferințe de veacuri.

Pe unde călătorești, vezi holdele frumoase, îngălbinite, cari ca mâne-poimâne așteaptă secerea și cântecele vesele ale săcerătorilor. Doamne, ce durere și întristare ar cuprinde inimile economilor din un sat, dacă cu o zi-două înainte de seceriș o grindină le-ar nimici rodul bogat al ostenelelor lor, ori dacă o *mână păcătoasă* ar aprinde holdele coapte! Și, dacă plaga aceasta ar fi pe întreagă țara, cine ar putea spune nenorocirea!

Să grijim, ca nu cumva holda frumoasă și bogată a libertății, ce am câștigat-o cu ajutorul lui Dumnezeu să ne-o aprindă dușmanii, că atunci partea noastră ar fi jugul de boi și hamul de cai.

Să ne apărăm cu ori ce preț bunul câștigat și să ocolim ca pe cei mai mari dușmani pe toți, cari vreau în ori ce chip să ne demantele de la luptă, să ne abată dela datoria noastră și să ne slăbească *ându-rile* pentru ca să pierdem *tesaurul câștigat*.

Poporul nostru a fost mare în suferințele de veacuri, să rămâie mare și în luptele grele, ce are să le poartă încă câteva luni pentru păstrarea libertății. Atunci va fi bine, ne va fi mai ușor; bucuriile, cari se vor sălășlui în sufletele noastre, nimenea nu le va putea lua dela noi.

(șr.)

Capitala României-Mari.

Inima unei țări este capitala ei. De-acolo ținește sângele vieții, împrăștiindu-se în toate colțurile, din hotare în hotare. Acolo petrec învățații cei mai mari și conducătorii poporului, făurind planuri și îndrumând rosturile neamului.

Aici fug toate drumurile și firele de telegraf, cum se întâlnesc în inimă toate vinele din trup.

— Iată de ce și pun toate neamurile mare grijă pe această inimă a țării lor. Se silesc să aibă o capitală potrivită cu țara: în mărime și frumusețe. Să fie un oraș sănătos, mare, regulat, curat, așezat în loc potrivit, lângă apă, la mijlocul țării.

Iată de ce începe să se vorbească și la noi tot cu mai multă stăruință despre o capitală nouă. România veche are: Bucureștii. A fost bună capitală pentru regatul vechiu, dar nu pentru România-Mare. Ne trebuie un oraș așezat mai la mijloc — acolo în bătaia tunurilor bulgare, la o margine a țării. Să fie așezată lângă o apă mai mare decât dulcea Dâmboviță, la un loc mai sănătos.

O tovărășie de americani isteți încă a băgat de seamă lucrul acesta. Și întreprinzători cum sunt, ei au și făcut un plan de capitală nouă, potrivită cu România-Noastră.

În vreme de doi ani ei se leagă, că dau gata un oraș, fără păreche, cum fără păreche de mândră e și țara noastră. Planul cu preliminariile de spese l-au înaintat guvernului român.

— Nu știm ce le va răspunde guvernul. E sigur, că dorim cu toții, și guvernul, o capitală cât mai frumoasă și mai potrivită.

Decât că deocamdată avem multe greutăți și lipsuri de acoperit. Acum lucrăm din greu la încheierea și întărirea zidurilor unei țări nouă. Dar îndatăce vom isprăvi cu acestea, ne putem gândi iară la planul îndrăzneț al Americanilor. Vom avea atunci capitală nouă în țara nouă.

Să învățăm.

Avem deplină încredere, că împărțirea pământului între țărani noștri plugari se va face, după cea mai bună chibzuială și după dreptate.

Și până atunci, noi cărturarilor români suntem datori, să dăm povețe plugarilor țărani, să le dăm pildă, cum trebuie să-și-lucreeze pământul ce-l vor primi, pentru ca acesta să aducă roadă multă și bună, spre îndestulirea și mulțumirea lor.

Traiu vieții s'a îngreunat mult față de trecut. Numai dacă vom lucra pământul nostru cu minte, numai așa vom putea da față multelor năcașuri și neajunsuri, cari ni le-a adus pe cap războiul înfricoșat ce dăinuiește acum aproape de 5 ani de zile.

Trebuie să facem și noi ca în Anglia, America și alte părți ale lumii, unde un jugăr aduce de trei-patruori mai mare roadă, ca la noi, fiindcă aci cei mai mulți plugari și azi lucrează puținul lor pământ după cum s'au pomenit din moși și strămoși.

Vremile s'au schimbat, pentru aceea azi și cel din

urmă plugar trebuie să priceapă, și învețe cum se cade *măiestria plugăritului*, dacă voiește să trăească din pământul lui, după care trebuie să plătească dare, aruncuri, amortizare ș. a.

În fiecare comună trebuie, să avem cel puțin o școală românească cum se cade unde în cei dintâi 6 ani de școală să învețe și copiii de plugari a cetii, a scrie și a calcula; iar dela anul 12—15 să învețe agricultură sau *măiestria de a lucra pământul*; să cunoască pământul din hotarul comunei sale; să știe ce fel de plante, bucate și ierburi să fac acolo mai bine, după firea locului, și după clima ținutului.

Toate acestea cunoștințe trebuie să le dăm plugarilor noștri de mâne, deoarece numai dacă vom lucra cu pricepere, cu minte pământul nostru, numai atunci ne va răsplăti munca și ne va acoperi cheltuețile, cari după încheierea păcii încă vor fi multe și mai mari.

Zădarnică va rămâne toată silința, hărnicia plugarului;

poate să scurme pământul său cum va voi, dacă nu-l cunoaște, dacă nu cunoaște firea plantelor, bucatelor și a pământului, care îl are.

De aci înainte, cel puțin, și noi plugarii români trebuie să lucrăm *„Mai mult cu mintea, decât cu mâna, cu puterea brațelor”*.

Să ne uităm, cum lucrează economii cu carte, cari țin seamă de toate împrejurările. Să le urmăm povețele și să facem și noi, cum fac ei; să citim îndrumări din scrierile de economie, de plugărit.

Numai așa ne vom lumina mintea dacă citim; și numai așa vom învăța măiestria plugăritului, dacă ne vom uita cu ochii în patru, cum fac? ce fac? Cum lucrează plugarii mai iscusiți dela moșiile, cari vor rămâne neimpărțite, anume, ca să servească de învățatură plugarilor țărani, cu mai puțină carte sau fără învățatură?

Altcum noi am rugat, din adunarea cea mare a dascălilor români, ținută în Ianuar anul acesta în Sibiu, și credem, că bărbații puși în fruntea cărmuirii țării, *Consiliul dirigent român*, ne va ascultă cererea și va face mai multe școli mici de agri-

cultură, în mai multe locuri, lângă moșiile mai bine lucrate, unde băieții de 12—16 ani, a plugarilor țărani, vor învăța măiestria plugăritului cum se cade. Vor lucra, sub îngrijirea unui plugar învățat, pământul; vor sămăna cu mâna și cu mașini deosebite plante, după firea locului; le vor cultiva, lucra, cu mâna și cu mașini felurite; vor învăța cum trebuie să-și grijască bucatele, vitele, sculele economice; cum pot vinde mai cu preț produsele lor; cum trebuie să poarte socoata fiecare plugar, pentru ca să știe totdeauna cam stă; cât a câștigat și cât a cheltuit cu lucrarea pământului, din creșterea vitelor, ș. a.

Pe scurt în aceste școli făcute anume pentru țărani plugari, vor învăța în *mod practic*, — văzând și făcând ei înșiși, — toate lucrurile acelea, de cari au lipsă în viața lor de toate zilele.

Prin aceste școli, de ajutor susținere se va îngrijii statul român, se va pune un fundament nou, bun și statornic, pentru înaintarea materială și morală a țăraniilor noștri, harnici dela firea lor. În chipul acesta vom

Seceta.

Era domn slăvitul Baldovin Vodă, mare ctitor de biserici, în anul când cea mai cumplită secetă băntui ținuturile românești. Stele mari și roșii, de cu iarnă, s'aprinseseră din plin, vestind războaie multe și ciamă. Iar oamenii se pregătiră de lupte și de boală, ridicând așezeminte nouă Domnului, ascuțind lăncile și curățind bălțile de vechile nămoluri.

Dar dușmanii nu s'arătară și nici cumplita molimă, măcar că luna lui Cireșar trecuse.

Fără bob de ploaie trecuse luna lui Cirezar. Pe urmă se mai scurseseră șapte săptămâni și ploaie tot nu venea.

— Secetă! strigau țărani privind cum îngălbinesc câmpurile ca'n luna lui captor.

— Secetă! strigau orășenii, văzând cum pe supt podurile de lemn, râurile se subțiau, se micșorau, s'adunau în câte un firisor de apă ascuns printre pietrele albite de soare și prăvuite ca'n mijlocul drumului.

— Secetă! striga pretutindeni un moșneag cu ochii de foc, care străbătea satele și târgurile, asemeni unui vifor.

„Pedeapsa lui Dumnezeu cade pe aceste pământuri! Pofta de mărire și avuții vă coace pe toți. Fiecare se'ngrijește numai de sine, fiecare numai lăcomia sa o cunoaște și numai a sa îmbelșugare; nimeni nu e vrednic de o faptă'naltă! Pe cei săraci i-ați uitat și ați uitat pe Dumnezeu!

„V'ajunge blestemul celor nevoiași! Blestemul Domnului v'ajunge!” Și zdrențărosul moșneag, cu toiagul ridicat ca o sabie cutreera țara în lung și'n lat; pe unde trecea el mai mare se'ntindea părjolul.

Flăcări albe cutreerău cerul ars; pulberea se ridica pe pământ și acoperea toate. Secasera gârlele'n câmpie și chiar pârălele munților secase. Nu mai erau nici izvoare prin păduri și nici fântâni în vale.

Oamenii umblau năuci cu ochii arși de fulgerul secetei; vitele mureau una câte una, cu limba uscată în gură și tare ca

lemnul. Rupeai un fir de iarbă și te'nțepa ca spinul. Sdrobeai un măr, și nu eșea pic de zeamă. Stringeai o frunză între degete și frunza pârăia ca stiela.

Baldovin Vodă puse clerul țării să facă rugăciuni, dar Domnul nu se îndura să răcorească lumea. Icoane vechi, moaște sfințite jură luate'n brațe și purtate pretutindeni. În zadar!

— În zadar! striga moșneagul cu ochi de foc, cu vinele gâtului umflăte. „Nu cu prefăcute rugăciuni și ridicări de biserici veți înduioșa pe Dumnezeu! Dați-i o jertfă și numai atunci vă va ierta păcatele!

Domnul țării trimise slujitori să-l cheme pe acel bătrân năpraznic prevestitor de rele, dar care-i putea mântui de flacăra Ghehonei.

— Ce știi? îl întrebă vodoul.

— Știi că urgia cerească vă pândește! Atâta știi și atât vă spun!

— Cine ești tu?

— Eu sânt cel ce vorbește ou îngerii Domnului.

— Nu ți-au spus nimica îngerii despre a noastră mântuire?

— Veți fi mântuiți atunci numai, când unul dintre voi jertfi cea ce are el mai scump pe lume, spre fericirea tuturor. Eu am fost cel mai bogat din țara aceasta și am împărțit averea mea săracilor din cei dintâi zi. Dar seceta nu s'oprit. Adevăr zic vouă, că bogățiile mele erau ceia ce aveam eu mai scump pe lume, și dragostea de oameni. Și aceasta n'o pot jertfi! Și de-acum vă cer vouă să ne scăpați! Ziua când unul dintre voi da ceia ce are mai scump pe lume, cerul se va înora, ploaia va îmbelșuga pământul.

Bătrânul vorbi și plecă propovăduiască mai departe.

Dar nimeni nu se îndura să jertfească, pentru binele oștesc.

Oricare ar fi dat ceva, dar ceia ce avea mai scump.

Iar seceta sporea din zi în zi. Vitele începură să crăpe sete și fiindcă pământul era ca piatra, nu le puteau îngroși

să întărim neamul nostru românesc; vom face ca toți cetățenii să fie mulțumiți, îndestulați și fericiți în *România Mare*.

Așa să fie!

Ioan F. Negruțiu.

De peste săptămână.

Marele învățat Nicolae Iorga decorat de Francezi.

Un popor, care vrea să trăiască și să înainteze are lipsă neapărată de oameni învățați. Aceștia pricep mai bine rosturile neamului lor, și îi poartă la inimă durerile și nădejile. Ei răspândesc lumina de lipsă, pentru ca să nu oarbească în întunec ci să meargă înainte, alături de celelalte popoare. De aceea e lesne de înțeles, că cu cât un popor are mai mulți învățați mari și cu cât îi știe preții și cinștii mai mult, cu atât viitorul lui este mai frumos, mai plin de nădejdi.

Noi Românii, slavă Domnului, avem un număr frumos de astfel de bărbați. Avem și noi Ardeleii, — deși au stat piedeci neșumărate în calea celor ce voiau să învețe carte. Și au mai mulți frații din Regatul vechi. Dintre aceștia cel mai cunoscut este *Nicolae Iorga*. Numele lui cu evlavie și dragoste îl rotesc toți Românii dela Nistru până la Tisa. Și vrednic este. Dum-

nezeu l-a dăruit cu o minte fără păreche și hărnicie ce nu cunoaște odihna.

Și toate puterile minții și voinții lui le stăpânește marea lui dragoste de neam și limbă. Aceasta l-a făcut să desvâlue din întunecul veacurilor istoria, trecutul neamului nostru sbuciumat. A lucrat zi și noapte. Dar se și vede sporul. De cărțile lui e plină țara. Din ele învățăm noi trecutul neamului. — Tot iubirea de neam îl face să lupte prin gazete și în casa țării și prin vorbiri însuflețite la toate întrunirile pentru drepturile țaranului român, pentru ridicarea și înaintarea lui, și pentru îndreptarea relelor, ce și ridică capul înveninat ici-colo.

Ba cărțile lui Nicolae Iorga au trecut departe peste granițele țării noastre. Numele lui e cunoscut și cinștit de toți cărturarilor altor neamuri, cari se întrec în ai arăta semne de stimă și admirație pentru munca-i neobosită și rodnică.

Așa mai zilele trecute guvernul francez l-a distins pe neîntrecutul învățat pentru munca-i fără seamăn, cu care a întărit foarte mult legăturile de prietenie între cele două popoare surori: Francezii și Românii. La dorința președintelui Franței Poincaré guvernul francez i-a dat sărbătorește: *Ordinul Legiunii de onoare*, una din cele mai mari distincții.

Din Bucovina.

Poate nu este colț de țară, pe întreg cuprinsul României mari, mai bogat în amintiri de veche slavă străbună, ca Bucovina. Aci zac osâmințele lui Dragoș, care a întemeiat Moldova, aici ale lui Alexandru cel bun și Ștefan cel mare. Aici sunt multime mănăstiri, lăcașuri sfinte, zidite de voievozi și mitropoliți cucernici. Aici sunt dărâmurile sfinte ale atâtor cetăți, și cuiburi de Șoimani moldovenesti. Dar mai ales aici sunt urmașii plășilor domnești și ai boierilor bogăți, meșteri în făurirea atâtor lucruri de frumseță rară. Nu e mirare, dacă dela atâția strămoși ne-au rămas atâtea obiecte de frumseță răpitoare și de preț.

Vorba vine... Ne-au rămas și nice prea. Pentru că, Domne, multe furtuni de tătari sălbatici, de turci lacomi și de leși sumeți s-au abătut peste frumoasa noastră Bucovină. Și știm cu toții, că dușmanii rășboinici nu prea au obiceiul să iasă cu mâinile goale și fără pic de pradă dintr'o țară încălcată. Ci totuș parcă nu acești vrășmași iubitori de rășboaiă au despoiat de frumsețile și bogățiile ei frumoasa Bucovină, fără Neamțul cel sclivisit și rece, Neamțul cel lingușitor dar cămătar șgărcit, Neamțul ipocrit, care sub chipul blând al ocroti-

torului făcea să se scurgă în vistierile Vienei tot ce era frumos și prețios în Bucovina.

Înainte de asta cu 20—30 ani avea Mitropolia românească din Cernăuți un muzeu, un palat, în care se păstrau cu sfințenie rămășițele odoaralor de pe vremuri. Și a venit serbarea jubileului de 60 ani de domnie a ficiertatului Franț Jozef. Și știți ce s'a gândit Neamțul? »Ah, iată a sosit vremea să despoiu cu binisorul pe valahii aștia nesuferiți!«. Și s'a pus cu violența unei vulpi pe lângă păzitorii muzeului și a glășuit: »Vedeți, dragii mei serbăm zi mare, și ar trebui să vă arătați și voi Românii recunoștința și dragostea voastră față de împărat. Nu vă cer mult, nu vă cer nici bani, nimic... dar (țuca-v-aș!) lăsați să ducem vechiturile astea (auzi vorbă!) să le arătăm împăratului...«. Le-au lăsat, și Neamțul le-a dus, și... duse au fost.

Milogitu-s'au, bieții români, înaintea Neamțului să le dea înapoi, dar totdeauna află ceva pocinog, hoțu de el, să-i amâne.

Acum în sfârșit guvernul românesc, ca unul care a luat în stăpânire Bucovina cu toate drepturile și bogățiile, cere din nou Neamțului so-coata. Suntem siguri, că de astădată cererea va fi ascultată. — Pentru că acum nu sluga cere dela domnul său, ci biruitorul dela cel biruit!

Cădeau și putrezeau în drum, la lumina soarelui și din stărvurile lor se înălțau bâzâind muște verzi și albastre, cari otrăveau cu mușcătura lor și celelalte dobitoace.

Oamenii erau istoviți; abia se puteau mișca din loc.

Aflând aceasta, împărații vecini se sfătuiră și hotărâră că sosit ceasul să năpădească țara lui Baldovin și s'o împartă. Atuncea Domnitorul chemă la el pe toți sfetnicii și căpitanii săi și le zise:

— Fiind-că nu s'a găsit nici-unul din supușii mei, care să scape țara, m'am hotărât să mă jertfesc eu. Ce are mai scump un voevod decât schiptrul și coroana sa? Iată eu mă dau jos de pe tronul strămoșilor mei și las pe fratele meu Boldur să domnească! Face Domnul ca această faptă a mea să aducă mântuirea neamului! Căpitanii și sfetnicii fură uimiți de această mărețată pildă a stăpânului lor și-i mulțumiră, în numele țării, că i-a scăpat de secetă.

Dar ziua trece și nici un colț

de nou nuse ridică din zăre. Trecură trei zile și trecură nouă, urgia sporea din zi în zi. Iar a noua zi iarăși se ivi la curtea domnească omul care vorbea cu ingerii.

— Vă mirați că nu vă miluiește Cel de sus cu potop răcoritor?

Dar ce făcut-ați voi să dobândiți aceasta?

„Au credeți că e mare jertfă să te lepezi de domnia unei țări bătute de nevoi, amenințată de dușmani din toate părțile și dată pradă celei mai cumplite morții?”

„Nu, oameni bunii! Ceia ce vă cere Dumnezeu, e pocăința desăvârșită, e jertfirea, cu inima curată, a celei mai scumpe diatre bogățiile voastre!”

Voevodul cel nou chemă curtea și vorbi:

— Fiind-că nu vrea nimeni să ne scape, am să scap eu neamul de urgia lui Dumnezeu!

„N'am s'arunc coroana țării, căci nu aceasta mi-e cea mai mare bogăție. Asemenea aceluia tată din cărțile sfinte, voi da morții pe însuși fiul meu! Cu mâna mea voi junghia singu-

ru-mi copil, comoara mea și nădejdea țării!”

Întregul neam se cutremură de grozăvenia acestei fapte; întregul neam bine cuvântă pe Voevod și ochii tuturor se umplură de fericire: până seara nouri mari se vor aduna și ploaia va ropoti veselitor.

Erau toți preoții și toate căpeteniile țării de față, în ceasul când mâna Domnitorului înfipse fierul tăios în gâttele copilului de cincisprezece ani și-i rătzează gramazul. Se înșorvră toți când văzură sângele gâlgând și când nevinovatul trup se sgudui în ghiara morții.

Cu ochii la cer, curtenii așteptară. Și cerul era alb, ca fierul înșorit la foc, când albește. Un vestitor sosi.

— Ați văzut vr'o aripă de nor? Întrebă voevodul, gâlgând.

— Nu. Am venit să vestesc Măriei-Sale că a murit un om de ciumă!

Căzu noaptea, plină de stele. Veniră zorile fără de rouă.

Iar ziua veni, ducând în cărcă molima grozavă. Și'n trei-zeci de zile, toată țara fu plină de

ciumați. Iar dușmanii nu mai îndrăzniră să înainteze de frica morții ce-i pândea.

Iată din nou pe moșneagul sdrențáros...

— Au nu se găsește în țara aceasta un singur om care să dea ce are mai scump, pentru fericirea obștească?

Mănios, Voevodul pusese slujitori să lege pe moșneagul cobitor și să-l bată și să-l dea morții.

— Cum vrei să ne mai jertfim, bătrâne ticălos? Nu-ți ajunge sângele copilului meu?

— Dumnezeu au și-a cerut vărsare de sânge!

— Mi-a cerut să dau ce am mai scump!

— Au fiul tău era ce aveai mai scump în lume?

— Firește!...

— Minți, Voevode!...

„Știi bine că acel copil nu era al tău! E copilul unui păcat al răposatei tale Doamne. Și orezi că numai tu știi lucrul acesta? Tu urai pe nevinovatul prunc și ai așteptat prielnic ceas de rășbunare. Numai din ură i-ai dat moartea cu mâna ta. Din ură și din dorul de a

Politica românească.

Ce cere dela noi Sfatul Păcii? — Putem împlini cererea? — Ținuta lui I. C. Brătianu. Consiliu de coroană. Guvern național? Cine să-i fie capul? Ce vrem noi?

Hotărârile Conferenței de pace, în lucrurile cari ne privesc pe noi, cetățenii României mari, nu ni sunt tocmai pe plac. Ba în unele privințe ne jignesc, atât de mult, cât la auzul lor nu putem rămânea reci chiar de loc.

Ce cer?

Așa bunăoară puterile cele mari ne cer: 1. *Să lăsăm Sârbilor o parte din Banat*; 2. Cer să le dăm dreptul, ca în viitor la cazul, că vreuna din naționalitățile mai mici, (ca Sașii, Șvabii, Ungurii, Jidanii, cari vor face parte din România), nu va fi îndestulată cu ocârmuirea noastră, *să se poată plânge la careva dintre puterile mari*. Plânsoarea aceasta ar avea apoi să fie judecată într-o comisie a puterilor, și România va trebui să-și plece capul la judecata acestei comisii, oricum va fi ea; 3. Și în urmă ne cer să dăm slobozenie puterilor mari a se folosi de drumurile noastre de fier cum vroau ele, așa cât la cazul, că le va că-

șuna prin cap să facă vre-o nouă cale ferată, pentru înlesnirea negoțului lor, să o poată și face, chiar și atunci, când calea aceasta ar fi împotriva intereselor noastre românești.

Pe lângă aceste trei cereri de căpetenie, mai cearcă să pună în cumpănă și dreptul nostru asupra unei părți din Bucovina și Basarabia.

Nu ne putem învoi.

E limpede ca lumina soarelui, că cererile aceste nu le putem împlini, pe deoparte, pentru că contractul nostru de alianță din 1916 ne îndreptățește la Banatul și Bucovina întreagă, pe de altă parte, pentru că o țară și un neam care a ținut totdeauna și ține și acum, ca el să-și poruncească în casă, așa cum el află de bine, nu poate să se lese să fie necinstit din partea nimăru. Mai mult. Basarabia tocmai pe temelul principiilor lui Wilson s'a unit cu România, iar noi ardelenii în virtutea acelorași principii am hotărât în adunarea noastră dela

Alba-Iulia să dăm tuturor naționalităților și confesiunilor cea mai largă libertate.

Brătianu nu subscrie.

Lucrurile aceste le-a luat în cumpănă șocotintă ministrul președinte Ion Brătianu, când s'a hotărât ca înainte de iscălirea tratatului de pace, să vină dela Paris acasă (vezi nr. 24 pop.) și să se sfătuiască asupra celor de făcut.

Ministrul Brătianu și-a pus în cap să nu iscălească pacea sub condițiile de mai sus, chiar dacă ar fi silit prin ținuta aceasta să părăsească scaunul ministerial. Această părere o împărtășesc și ceilalți miniștri, în frunte cu Iuliu Maniu, Iancu Nistor și Inuleț. Dar cum răspunderea pentru o ținută altfel atât de deamănă, nu o pot purta numai ei. Înțeleptul nostru Rege, Ferdinand, a cugetat, că ar fi bine să cheme la sfat și pe alți bărbați cumiști, din opoziție (adecă protivnici ai celor pomeniți), ca astfel împreună să se chibzuiască asupra hotărârilor, ce are să le iee și urmeze țara noastră întreagă.

Sfatul acesta încă nu s'a ținut. Dar și până se va ținea, se poate ceti în ziare, că afară de unu sau doi din sfetnici, toți sunt de părerea, că pacea așa cum o cer astăzi puterile cele mari, noi Români nu o putem subscrie.

Guvern național

În vederea acestor greutăți cu iscălirea tratatului de pace, în lumea noastră politică se desbate mult ideea (gândul) formării unui guvern național. Și pentru ce? Întâi, pentru că se bănuiește, că puterile cele mari cred, că Brătianu vorbește numai în numele partidului liberal, pe când alte partide dacă ar fi la putere, ar fi mai slabe de inger și ar subscrie. Și fiindcă din guvernul național ar face parte toate partidele, atunci le-am dovedi puterilor, că toate partidele, și cu ele țara întreagă, suntem una. Și în cazul acesta cuvântul delegatului nostru la Sfatul păcii ar apăsa mult mai greu în cumpănă. A doua oară e bine să se facă guvernul național, pentru că în acest caz și puterilor mari le-ar fi mai greu la inimă să treacă peste dorința și mai ales peste dreptul unui neam întreg. Și a treia oară, pentru că la caz că nu vom putea primi iscălirea tratatului de pace, nu vom avea cui să-i bagăm vină pentru urmări, și urmările, oricât de grele ar fi, mai împăcați le purtăm, știind că însine le-am luat asupra noastră.

Dar la formarea guvernului național mai este de trecut încă un pârlez, cam spinos. E vorba, că cine să fie capul (ministrul președinte) acestui guvern? Unii

câștiga dragostea și mulțumirile poporului tău. Dar D-zeu citește în fundul sufletelor. Pe el nu-l poate nimenea minți!

Și acest neam e blestemat să piară, dacă nu se va ridica din sânu-i un izbăvitor!..

Și omul care vorbea cu ingerii se depărta și'n mâna lui, toiagul strălucea ca paloșul unui Archangel.

Până seara, Boldur Vodă muri de ciomă.

Ogoarele arse nu dădură bob de grâu, iar în hambare, grâul vechi putrezi. Și-o foamete cumplită se'ncinse. Mureau bogății cei dintâi, căci foamea n'o puteau îndura. Iar cei săraci, parică-i păzea D-zeu, căci învățați să rabde de când lumea, răbdau și acuma și nu se prăpădeau de foame.

În vremea aceasta, din toate colțurile țării, veneau oameni să'aducă daruri la icoana Sfântului Ilie, stăpânul norilor și al ploaiei binecuvântate. Movile întregi de scule prețioase creșteau în jurul icoanei, umpleau biserica și se'ntindeau departe. Dar sfântul nu se îndura.

— De mai ține seceta trei zile, nu mai rămâne om în țara aceasta! spuneau moșnenii și se pregăteau să moară.

Dar iată că a treia zi, cerul se întunecă din patru zări deodată. Tunetul dudu, undeva departe: trecea sfântul Ilie în carul său, plesnind din bice de foc și alergând de la un capăt al lumii la cellalt.

Norii se sparseră și o ploaie bogată înecă pământul.

Păraele se umplură și alergau repede spre gârlele cari oreșteau, tulbure și inspumate. Curgeau apele din oer, se repezeau din munți și curățau cuprinsurile de stârvuri ducându-le departe, spre matca Dunărei bătrâne și de acolo, în marea fără de sfârșit a pământurilor tătarești.

Trei zile și trei nopți ținu ploaia. Acuma, apele erau limpezi și deasupra ogoarelor înviorate, răsări soarele. Păsările ciripiră din nou și larva lor veselă umplu văzduhul.

Și'ntreg norodul veni să'agumuncheze și să mulțumească

sfântului că i-a scăpat de secetă.

Și'n mijlocul darurilor aduse icoanei făcătoare de minuni, ochii tuturoră căutau cununa fără preț, neprețuita comoară de nestimate adusă în ajun și care-i scăpase de moarte.

Dar nu văzură nimic strălucitor, în mijlocul strălucitelor prinoase. Erau tot aceleași dureri înainte de furtună: nici o stemă nouă nu sporea comoara sfântului. La picioarele lui însă, un copil găsi un biet flaut de soc, o jucărie de tânăr cioban, unealtă fără preț... Era singurul lucru nou închinat sfântului și era tocmai jertfa așteptată de Dumnezeu.

— Nu se poate, striga mulțimea.

— „Noi am adus lucruri mult mai prețioase... Darul meu ne-a mântuit! Eu am jertfit ce aveam mai scump pe lume! Eu v'am scăpat de moarte! Eu am să fiu voevodul vostru!”

Așa strigau felurite glasuri. Și fiecare credea că el era izbăvitorul.

Deodată însă se făcu tăcere.

Ca și cum însuși sfântul Ilie s'ar fi desprins din icoană, răsări în mijlocul lor bătrânul infrieșat, care vorbea cu ingerii.

Mâna lui dreaptă era reze-mată de umărul unui tânăr fecior de țaran îmbrăcat ca vai de lume și cu glasul puternic asemenea tunetului, moșneagul vorbi:

— Ingenunchiați!

Și mulțimea ingenunchiă.

— Iată cine este acela care v'a mântuit!.. V'am cerut tuturoră să'mi jertfiți ceva și ma-ți mințit cu toții. Acest băiat, singur pe lume, cutreera satele și cănta din flautul său, mângâind și învesălinind făptura. Și flautul era singura-i avuție. Și când i l'am cerut spre mântuirea tuturoră el n'a pregetat o clipă ci mi-a întins comoara lui cu smerenie și atuncea farmecul s'a deslegat, obezile cerului s'au frânt și ploaia binecuvântată s'a risipit pe lume!..

El a făcut mimunea! Lui D-zeu nu-i trebuie daruri bogate, ci jertfe din toată inima aduse. Și fiindcă băiatul acesta este alesul lui Dumnezeu, vi-l las vouă stăpân..

vreau pe Brătianu, alții pe Tache Ionescu, alții pe Averescu. În zilele din urmă tot mai mult se aude însă despre Iuliu Maniu, care făgăduiește să răspundă mai potrivit așteptărilor României-Mari. Se pomeneste și de Teodor Mihali.

Ci noi, după toate aceste avem un singur gând și un singur dor: *Dreptatea noastră să nu o calce nimenea, că și noi suntem gata să păzim dreptul aluia.*

D.

Datoriile Austro-Ungariei.

Statul Austro-Ungar, așa cum a fost încheiat politiceste, s'a prăbușit de mult, și din el ori s'au înființat state nouă neatârinate, ori s'au mărit altele învecinate, bunăoară România. Prăbușirea politică a statului Austro-Ungar n'a șters însă datoriile ce le-a avut acel stat, fie datorii luate înainte de războiu, fie în cursul războiului.

Până acum puțin s'a auzit despre felul cum au de gând cei mari să facă împărțea acestor datorii. Până bine de curând se credea, că nouăle state precum și acele cari au primit ceva din fosta Austro-Ungarie, vor lua asupra lor numai acele

„Cu mâna mea li pun pe frunte cumuna domnească! Ascultați-l pre el, ca pe cel mai falnic dintre voievozi și pilda lui, să fie pildă tuturor!..

Moșneagul binecuvântă pe fiacșu apoi se 'avesmântă în lumină și se'nălță în slava cerului.

Iar tânărul fecior de țaran se urcă pe seauul țării, spre mulțumirea întregului neam și suet domnia lui, relele se îndreaptară, oamenii se făcură mai buni, iacepură să s'ajute între ei și să se iubească și de atunci ținuturile românești propășiră foarte.

Spun bătrânii că moșneagul care vorbea cu Ingerii a fost hirotonisit sfânt și-i zice lui Vichentie. El e sărbătorit în aceeași zi cu sfinții Mina și Victor.

Iar tânărul fiacșu ce-a mântuit lumea de secetă, n'ar fi altul decât Negru-Vodă, căruia li datorim mânăstirea Curtea de Argeș, ridicată de vestitul zidar, meșterul Manole.

Victor Eftimiu

„Sburătorul“)

datorii, pe cari Austro-Ungaria le-a făcut înainte de războiu, iar cele făcute în cursul războiului rămân numai în cărca austriecilor și ungarilor, cari au pricinuit și condus războiul. Și asta ar fi fost cu dreptate. Știrile ce ne vin însă în timpul din urmă, parcă ar cere să spulbere tot mai mult această credință.

Atâta însă nu e destul. E vorba de înființarea unei comisii pentru repararea pagubelor pricinuite de războiu. Și comisia aceasta ar avea lipsă de 1500 milioane de franci în aur, ca să se poată apuca de lucru. Din suma aceasta 750 milioane cad pe Ceho-Slovăcia, rămânând ca celelalte 750 milioane să se împartă între Polonia, Italia, Jugo-Slavia și noi, având să mai răscumpărăm căile ferate, băile de tot soiul, pădurile, cu un cuvânt tot ce formă proprietatea statului Austro-Ungar. Ceeace ar vrea să însemne, că noi nu am cucerit cu arma pământurile ce se alipesc acum la România Mare, ci că pe aceste pământuri trebuie să le plătim cu bani, ca în târg.

Este însă și o mângâiere. Noi trebuie să căpătăm despăgubiri mari dela Nemții și Ungurii cari ne-au prădat. Și dacă cei mari vreau, ca Austria și Ungaria să poată trăi, cu atât mai vartos avem dreptul să le cerem noi, mijloacele prin cari să ne putem ușura traiul, și să putem înainta.

Cum a fost ajutată Serbia?

Cine nu-și aduce aminte de înfrângerea Sârbilor din toamna anului 1915? Cine nu știe de fuga ce au tras-o atunci stăpânitorii de astăzi ai părților bănățene, cât era să sară în mare, ca broaștele în apă?

Era să sară. Și dacă nu au sărit, și nu au perit, faptul acesta au să-l mulțamească în primul rând Italienilor.

Când a început să se vadă tot mai limpede, că Sârbii nu se mai pot reculege, Italia a sărit mai întâi să-le ajute. Și cu toate că ajutorarea se făcea grozav de greu, totuși armata sârboască în tot timpul retragerii sale a avut mâncare destulă, arme, muniții, îmbrăcăminte și încălțăminte. Și retragerea se urma într'una.

Sârbii ajung la mare, dar

nu se pot ținea în fața nemților nici aici. Trebuie să plece, pe năi, corăbii, că alt modru nu era. Și aici la mare cine să-i ajute? Fărăste tot Italienii. Dar marea nu totdeauna-i lină și fără primejdii. Și s'a întâmplat, că tocmai atunci era mai infuriată, mai bătută de furtună. Și cu toate că submarinele și celelalte năi de războiu austriece neconținut li atăcau, Italienii totuși nu s'au dat îndărăpt, ci au trimis năi după năi, corăbii după corăbii, oari au încărcat pe toți Sârbii, cari credeau, că le venise sfârșitul. Ba a mai dat printre Sârbi și boala tifosului exantematic, care i-ar fi omorât cu miile, dacă nu ar fi fost lângă ei Italienii.

Și credeți doar, că nu au fost mulți nenorociții de Sârbi? Vă înșelați. Pentru că

trebuiau mântuiți nu mai puțin decât 113,000 soldați și 50,000 prinsoneri, 37,000 cai, 7000 de boi, 181 de tunuri și multe altele. Ori credeți, că Italienii n'au avut nici o pierdere? Iarăși vă înșelați! Pentru că au pierdut pe lângă o mulțime de corăbii mai mititele, și cele mai mari două vase de războiu.

Ei, dar bagseamă binefacerile nu le uită numai omul singuratic, ci chiar și națiile. Dacă ar fi prevăzut Italienii câte bețe le vor pune în roate Sârbii lor dragi, poate nu i-ar fi ajutat. Ori poate tocmai de aceea i-ar fi ajutat, pentru că o nație nobilă și de omenie chiar și atunci ocroteste pe cel năcăjit, când știe înainte nerecunoștința lui.

Din Lumea largă.

Nemții au primit pacea.

Vestea, că Nemții au iscălit tractatul de pace, a fost primită cu mare bucurie de lumea întreagă. Bucuria aceasta e ușor de înțeles, și de aceea nu e mirare, dacă la primirea vestei am răsuflat una din baierile inimii — ar zice românul.

De ce iscălirea aceasta să aibă putere de drept, mai trebuia ca însuș poporul german prin adunarea reprezentanților săi, să recunoască și să aproabe ceeace au făcut delegații lui la Paris. Deși erau oarecari temeri, că Nemții se vor împotrivi, totuși adunarea reprezentanților germani dela Weimar în 10 Iulie a aprobat tratatul de pace, și prin aceasta cu drept cuvânt se poate spune, că războiul cel mare s'a isprăvit.

Francezii prăznuesc biruința

Puterile mari, bucuroase de acest sfârșit norocos, acum încep să sărbătorească întâmplarea aceasta fără seamăn. Anglia primește ca pe un general învingător, pe Lloyd George, asemenea și America pe Wilson. Dintre toate însă, parcă Franța ar vrea să bee mai lăcomasă din păharul bucuriei. Serbările aranjate (puse la cale) pentru sărbătorirea biruinței se plănuiesc atât de mărețe, cât li vine omului să-i stee mintea în loc. Se svonește, că nici când n'a sărbătorit vre-un popor în chip atât de strălucit biruința, ca poporul francez acum.

Italia nelindestulită.

Dar pe când învingătorii caută să-și iee partea din bucuria bi-

ruinții, Italienii nu prea sunt bucuroși de cele ce au de gând să le pregătească aliații în contractul de pace cu Austria. Pentru că, deși noul guvern alui Nitti se arată mai dârz întru apărarea intereselor italiene, totuși aliații încă tot mai țin să-i răpească Fiume și unele ținuturi din Dalmația. Pentru aceasta a și scris ziarul italian »La Nazione«, că numai atunci va bubui tunul de sărbare a biruinții, când Fiume și Dalmația vor fi ale Italienilor.

Polonii.

Fără să facem pomenire la acest loc de năcazurile noastre românești, nu se poate trece cu vedere scârba și mâhnirea Polonilor pentru aceleși pricini pe pe cari le cer și dela noi aliații (vezi la »Politica românească«). Atâta deosebire numai, că Polonii mai slabi de inger au primit să implinească cererile, ceeace ne face destulă greutate și nouă Românilor.

Rușii capătă minte.

După doi ani de svârcoliri nebune încep să-și vie în fire, în sfârșit, și Rușii. Biruințele necurmate ale lui Colceag și Demikin strămtorească tot mai mult pe bolșevici, așa cât acum parcă ar fi gata să încheie pace cu Românii. E firesc însă, că noi cu bolșevicii, cari trag de moarte, nu putem să facem nici o pace, ci caută să-i lăsăm deocamdată să se bată ei de ei.

Ungurii se păruesc ei de ei.

Tot astfel de vești ne vin și despre Unguri. Au ei și acumă încă tot două guverne, cu cari

Însă nimeni nu vrea să stee de vorbă. Ca pupăză pe colac, vreau să-și facă și al treilea guvern, adică vreau să răstoarne guvernul lui Bela Kun, dar deocamdată puterile contrarevoluționare sunt prea mici, așa că până acum orice mișcare pentru scuturarea jugului bolșevic, a rămas zadarnică. Oameni scăpați de sub domnia bolșevicilor unguri spun însă, că în Ungaria și mai ales în Budapesta sângele curge gărlă în războiul acesta dintre frați.

Până când ungurii se omoară pe răpușie, cu o cale sunt dator să părăsească ținuturile slovacești, pe cari le luaseră cu câteva săptămâni dela Cehoslovaci. Și-acum să vedeți cumînțenie Ungurească! Trupele, cari le scot din Slovacia, încep să-le adune pe frontul nostru dela Tisa, și cearcă când ici, când colo, că doar-doară vor putea cât de cât hegna pe românaii nostri. E lucru de sine înțeles, că cu niște trupe de adunătură nu pot face nici o ispravă, și că la fiecare încercare iau câte o păpară pipărată.

Hoțiile Sărbilor.

Cu Sărbii, durere, stăm aproape tot cum am mai stat. Numai niște vești răslețe ne spun tot mai răspicat, că Sărbii s'au pus cu tot deadinsul să mai hojească ce biată mai pot din Timișoara, și anume, după mașinările fabricii de tutun încep să care materialul de cale ferată. Ba un ziar ne aduce știrea, că ar avea de gând să mai stee, până vor culege și transporta grăul. Noi însă puțin ne putem mângăia cu vești de aceste. Nouă una ne trebuie: să iasă din Banat.

G.

In potriua răspânditorilor de știri.

— Estras din ordonanța Nr. 21 și 25, modificată. —

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străși, etc., vor comunica colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imagineare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și con-

damna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai

sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Dinastia Română.

Nu de mult a fost între noi gloriosul rege Ferdinand și înalta-Lui casă stăpânitoare. I-am primit cu lacrimi de bucurie și însuflețire. I-am primit cu toată văpaia dragostei, ce s'a aprins în inimile noastre dealungul veacurilor de grea robie, pentru ceasul mântuirii.

Și Ei — ne-au furat inimile. De-atunci gândurile noastre zboară într'una spre Ei și privim într'una, cu nespuse dragoste, mărirea Lor, ca pe o minune a lui Dumnezeu. Căci o minune alui Dumnezeu este mărirea noastră Casă Domnitoare.

S'a întâmplat minunea, care nu s'a mai văzut aiurea, că un rege s'a făcut cel mai zelos slujitor al poporului Său. S'a întâmplat minunea, că în pieptul unui domnitor să bată o inimă la fel cu aceea a celui din urmă om năcăjit. S'a întâmplat minunea, ca un craiu să-și conducă poporul aievea după străvechea rânduială dumnezeiască, în bine și rău, în vifor și potop, luptând și neodihnind zile și ani, și reușind în sfârșit să izbândească fericirea poporului Său pe veci. Acest rege e regele nostru al tuturor Românilor, Ferdinand întâiul. În umbra lui nu poate să calce nici unul din împărății și regii rostogoliți de pe tronurile lor de minciună. Tronurile minciunilor s'au surpat iar tronul adevărului, tronul regelui românesc s'a întărit, ca o stâncă înfiptă în fundul mării, căci s'a înfipt în însăși inima și voința unui neam.

Nenumărate sunt binefacerile și suferințele regelui Ferdinand pentru neamul nostru. Numele Lui e cântat în poeziile poporului dincolo de Carpați. Ar trebui să scriem cărți groase, dacă ne-am încumeta să-l depănăm vieța cea plină de fapte înălțătoare. Să amintim, însă, numai vre-o câteva. Știm, că regele Ferdinand n'a voit să pornească în războiu până ce țările aliate n'au iscălit toate și n'au chezășuit pecețile despre dreptul Românilor de-a se face o apă și-un pământ. Știm, că în timpul războiului a fost alături de ostașii Lui, în groaznicul foc dela Mărășești și pretutindeni. Văzând El vitejia plu-

garului român, a făgăduit încă acum trei ani să împartă țărănilor întreg pământul de lipsă, deci a făcut acest lucru încă înainte de ce s'ar fi făcut chiar în Rusia, pe o vreme, când la noi în fosta țară ungurească Românilor nu le era lertat nici să cumpere pământ. A crezut apoi mai bucuos să-și piardă tronul, când Româniagemea sub pumnul Neamului, decât să ierte pe cei ce au tradat neamul nostru. Căci acest lucru l-au cerut Nemții dela el. Iar, dacă s'a sfârșit războiul, regele Ferdinand a grăbit cel dintâi să-și înă cu-vântul, și-a împărțit toate moșiile țărănilor. A dat poruncă-lege să se împartă tuturor atâta pământ, cât să poată trăi în hărnicie și cinste tot omul cu familia lui. Aceeaș lege-poruncă a dat-o fără șovăire, la propunerea Consiliului Dirigent, și pentru părțile noastre. A dat apoi poruncă-lege să se legiuiască votul obștesc, ca soarta neamului nostru să fie croită în viitor după vrerile creștinești ale poporului însuș pe întreg pământul României-Mari.

Plini de recunoștință și supunere patriotică trebuie să ne întoarcem către El, pentru că, văzând fărădelegile și iadul unguresc din Arad, Bihor și Sătmar, a ascultat glasul suferințelor noastre fără număr, l-a înțeles și n'a șovăit, între împrejurări de-o răspundere fără margini pentru viitorul nostru, să dea vitezelor sale trupe ordinul să înainteze și să frângă cruzimea și trufia unui dușman secular. Nu-i pas românesc, pe care să nu-l cunoască și nu-i gând frumos spre intruparea căruia să nu râvnească regele Ferdinand, care a ajuns să fie un adevărat tată bun al poporului românesc. El nu se va odihni, decât după ce va vedea și pe frații noștri din Banat, prinși între zidurile nebiruite ale României-Mari.

Nu mai puțin aleasă în fapte e apoi Regina, crăiasa noastră dulce, Maria, ființa cea de-o frumseță fără seamăn la chip și la suflet. Ca o altă Cosânzeană din povești, ea a găsit atropii de apă vie pentru neamul nostru cel fermecat de apăsarea ungurească, nemțească

și muscălească. Vorba Ei e cântare cerească, dar poate să fie și tunet auzit în lumea întregă, când Ea aleargă dela un capăt al pământului la celălalt să apere dreptatea românească.

Nu de mult s'a întors dela Paris, Londra și Roma, unde a uimit lumea cu darurile Ei și a risipit comori de lumină din sufletul Ei întru apărarea României-Mari. Cuvântul Ei a fost auzit și înțeles de Francezi, Englezi și de America toată. Dar nu s'a mărginit să vestească dreptatea noastră numai ce graiul viu, ci a scris ani de-a rândul cărți, în toate limbile luminate, făcând apusului cunoscute podoabele sufletului și portului românesc. Unde s'a mai văzut în lume o crăiasă, ca a noastră? Nu e în țara românească inimă, care să nu iubească pe acest Inger al lui Dumnezeu, care pe vremea, când Zepelinurile improșcau peire asupra Bucureștilor, nu s'a îndepărtat de lângă răniții noștri, ci acolo a stat până în clipa căderii Bucureștilor, un inger de pază pentru toți năpăstuiții, deși tot atunci muria prințisorul ei cel mai iubit, Mircea. În foaia „România“ a scris Ea pe vremea aceea niște rânduri, cari sunt tot atâtea lacrimi-mărgăritare, plânse de porumbița cea albă a României de jalea unui neam, de jalea neamului românesc.

Acum un an țara românească, ajunsă în strâmtoare, a fost silită de Nemți la o pace umilitoare. Văzându-se și ei ajunși la pradă, Ungurii au luat dela România munți întregi cu multe sate și le-au lipit de țara lor. Atunci regina Maria ce a făcut? S'a îmbrăcat în haine țărănești și s'a dus în toate satele, pe cari le pierde, a umblat din casă în casă din colibă în colibă. Cu lacrimi în ochi și-a luat rămas bun dela oameni și dela femei. A luat în brațe și a sărutat pe toți copiii săracilor și le-a împărțit haine, ca o mamă dulce. — Noaptea sfintelor Paști din anul trecut, regina Maria a petrecut-o în întirnimul din satul Mărășești, unde a căzut în luptă cu Nemții mulți ostași de-a noștri și unde Nemții au mâncat o bătăie strașnică. Toată noaptea sfintei învieri, regina noastră îmbrăcată în haină neagră, a mers dela mormânt la mormânt și a aprins luminițe de ceară la crucile ostașilor căzuți și s'a rugat lui Dumnezeu pentru sufletele lor.

Aceiaș suflet nobil, această inimă românească încălzește și pieptul prințului moștenitor Carol, care și-a făcut în război datoria cât zeece, muncind și

suferind alături cu răsădul de aur al neamului. cu cercetașii.

Ușor ne este nouă să urmăm cuvântul lui Hristos și să dăm cerului cinstea cuvenită, când Dumnezeu tatăl ne-a trimis nouă să ne conducă pașii, în ocele vremi mari și tulburi stăpânitori atât de luminați și râvniți de lumea întreagă. Ușor ne este nouă să-i iubim, dacă și Ei atât de mult ne iubesc — și suntem siguri, că din această iubire împrumutată răsare chezașia trâiniciei României-Mari pe vecii vecilor. Dumnezeu să ne trăiască casa stăpânitoare și să ne ajute să-i vedem cât mai des în mijlocul nostru.

Secerea...

Cântec nou începe să umplă de acum înainte cuprinsul țarinilor. Glasuri vesele de fete mari și de neveste îmbujorate, glasuri de biruință încep să răsune pretutindeni. S'au copt holdele, suntem în toiu secerișului...

De după grinzi afumate, din unghere prăfuite, lacomă ieși la lumina soarelui, tu, Seceră încovoiată! Și deșteptată din trândăvia unui an întreg, alergi acum la șesuri, la dealuri și în toate locurile unde numai vezi grâne, săcări, ovese lălbinate. Postul unui an te-a flămânzit, și acum nu știi cum să-ți stâmperi foamea. Și pe când lacomoasă începi să treci prin tăișul zimților tăi, miile de spice judecate la moarte, ca o nesăturată îți faci judecata, că oare câtă vreme îți mai trebuie să isprăvești, că oare cât îți mai lipsește ca să te sature?

Văzându-te făcându-ți socoata, fără să vreau, văd cum unde limpezi de bucurie se abat peste fața ta de oțel. Și fără să vreau, mă întreb: de unde îți poate veni veselia, tu Secere dragă? Iar tu clipești șireată, și eu îndată înțeleg gândul tău. Ești veselă, pentru că anul acesta tăișul tău nu intră în holdă prizărită, slabă, pitică, ci în holdă înaltă, spicoasă și grea. Și ești veselă, pentru că-ți dai preabine seama, că anul acesta și în anii ce vor urma, nu ostenești ca să umpli pântecul străinilor, ci ca să-i hrănești pe ai tăi, pe nerăsplătiții, și nelndreptățiții tăi plugari români.

...Urmează-ți dar calea, Secere scumpă! Grăbește, până e încă limpede cerul, până ține încă dogoreala soarelui! Adună, cu hărnicia ta

de față mare, fiecare spic gălbior, ca să aibă de lucru și flăcăii legători de snopi, și ca să se pornească cât mai curând spre satele noastre carăle încărcate cu povara dulce a jertfelor tale.

Și-atunci, când vor răsbubui batozele pântecoase de mașini și de treer, și când hoabele aurii vor umplea în scurgere nesfârșită sacii, bucuroși și veseli vom binecuvânta osteneala și lacomia ta, Secere... Și umiliți și recunoscători vom mulțami Tatălui ceresc, că ne-a învrednicit să avem roadă bogată...

G. D.

ȘTIRI.

— **Alegerile obștești.** *Cu bucurie nespuse aducem la cunoștința fraților nostri plugari, că viteasul și înțeleptul nostru Rege a poruncit, ca în zilele de 15, 16 și 17 Septembrie 1919, în toată România-Mare să se facă alegerile de deputați pentru Constituanta, adecă pentru parlamentul, care o să aducă legile pe seama tuturor cetățenilor din întreagă România-mare. Iar în 20 și 21 Septembrie se vor ținea alegerile senatorilor. Țara întreagă se va împărți în cercuri electorale așa, că prin vot universal, egal, direct și secret, tot câte 30,000 de oameni vor alege un deputat, și tot câte 70,000 de oameni un senator.*

Când vedem dată în vileag această poruncă a Regelui nostru iubit, nu putem decât încă de pe acum să-i facem băgători de seamă pe frații nostri plugari, ca să fie cu minte trează și cinștiți, și să nu voteze decât pe acela, despre care e convins, că vrea să se lupte pentru binele lor.

— **Medalia Biruinții.** Franzezii au luat hotărâre, ca pentru pomenirea biruinții lor asupra nemților să bată o medalie nouă. O parte a medaliei va arăta un

chip simbolic, iar pe cealaltă vor sta scrise următoarele cuvinte: «Pentru războiul lumii și pentru civilizație». Cuvintele aceste se vor scrie în toate limbile aliaților. Medalia aceasta vor primi-o toți soldații armatelor aliate, cari au fost cel puțin trei luni de zile pe front.

— **Stampilarea bancnotelor.** Resortul Finanțelor face cunoscut: Din cauza aglomerării extraordinare a bancnotelor prezentate spre stampilare Consiliul Dirigent Resortul Finanțelor a dispus erii, ca Comisiunile județene de stampilare să-și mai continue lucrările încă opt zile peste termenul fixat adecă până inclusive 18 Iulie a. c.

Publicul este avizat, că până la acest termen să-și prezinte bancnotele spre stampilare, cu atât mai mult, cu cât după trecerea acestui termen, stampilarea se va continua încă 4 săptămâni dar numai în Sibiu, la Resortul finanțelor, iar taxa de stampilare va fi urcată la 2%.

— **Ofenzivă nouă.** Da, ofenzivă. Și încă ce ofenzivă?! O pornesc ungurii țanțoși dela Seghedin. Impotriva cui oare? Fii liniștiți, că nu în contra românilor, că bagseamă i-a cam cumințit dorobanțul. În contra cui dar? În contra fraților lor bolșevisti dela Budapesta. — O pornesc. Adecă mai bine zis ar porni-o, dacă i-ar lăsa francezii... Vezi, vezi, ce au ajuns bieții de Unguri.

— **Declarația lui Pershing.** Generalul american Pershing ci că ar fi spus, că trupele americane nu se retrag dela hotarele Germaniei până nu se încredințează, că nemții sunt gata a împlini condițiile de pace. Ar mai fi spus și aceea, că chiar dacă se vor încredința, însă tot vor mai rămânea ore-o 5 până în 6 mii, nu de alta, dar americanii știu, că paza bună trece primejdia rea.

— **Imputernicirea Poloniei.** Ministrul președinte al francezilor, Clemenceau, a dat poruncă Polonilor să cuprindă Galiția răsăriteană până la riul Zbruciu, până la liniștirea imprevjurărilor.

Pentru împărțirea Galiției răsăritene Sstatul Păcii a hotărât, să capete autonomie sub stăpânirea polonilor.

Mai sunt însă și alte două propuneri, cu privire la această parte a Galiției și anume: 1. După câțiva ani de stăpânire poloneză să hotărască prin vo-

tizare însuș poporul, că de cine vrea să se țină. 2. Administrarea ei să se încredințeze Ligei națiunilor.

— **Leacuri falsificate.** Poliția din Cluj a dat de urma unui înșelător, Pulca, numit, care a umplut aproape toate poteciile noastre cu leacuri (doftorii) falsificate, fără putere vindecătoare. Vinovatul firește a fost deținut îndată și întemnițat. Dar cum doftorii s'au răspândit tare, rugăm pe cititorii noștri să fie cu băgare de seamă la cumpăraturile doftoriilor.

— **Să credem? Ni-se vestește, că vestitul Consiliu național al Săcuilor din Budapesta ar fi fugit la Seghedin, unde lăpdând orice agitație politică, nu face alta, decât dă ajutoare celor năcăjiți. Ne-ar părea bine, dacă și acestui mare Sfătului al Săcuilor i-ar fi intrat mințile în cap, dar noi totuși una știm, că lupu își schimbă părul, dar năravul ba.**

— **Procesul lui Apáthi.** Astăzi se începe la Sibiu debateră procesului acestui vestit om, care mai îniarnă băga-se atâta groază în pașnicii locuitori români din jurul Clujului, și care a pus multe uneltiri la cale în contra statului român.

La proces au fost chemați de martori și domni Valentin Poruțiu și Dr. Iulian Pop din Cluj.

— **Krupp dă faliment.** Când războiul era în toiu, nu cred să nu fi auzit cineva de vestita fabrică de tunuri alui Krupp. Acum și acestui izvor al morții i-a bătut ceasul. Pricina e simplă: nu mai aduce nici o dobândă. Așa în cele din urmă trei luni pe lângă venite de 300,000 mărci, a avut cheltuieli de 3 milioane. — La dreptul vorbind, vestea aceasta nu ne supără de loc, și ne-ar fi plăcut să o auzim barâmi în anul 1914.

— **Câți prizonieri au fost în cursul războiului?** După o statistică franceză, deosebitele țări luptătoare au pierdut următorul număr de prizonieri: Franța 483,000, Anglia 359,000, Italia 569,000, Rusia 2,500,000, Statele Unite 4765, Germania 615,000, Austro-Ungaria 1,500,000, Portugalia 27,000, Belgia 83,000, Sârbia 78,000, și România 64,000.

— **Bela Kuhn cerșește aur.** Grele zile au ajuns bieții bolșevici ai lui Bela Kuhn. Nu le ajung banii. Nu, că doar n'ar n'ar mai avea hârtie, să tipărească băncuțe albe pe o parte. Năcazul le vine, că nu au aur, și țărâniea nngurească nu mai vrea să le primească hârtiile. Au socotit dar, să trimită 2 bărbați de încredere la Lenin, să-i ceară aur. Dar cum nici Lenin nu are bani de aur, bărbații de încredere s'au întors după vorba românului cu buzele dăbălăzate.

— **Dreptul femeilor.** Casa deputaților din Anglia, cu 100 voturi contra 85, a primit legea privitoare la emanciparea (sloboznia) femeilor. În urma acestei legi femeile au drept egal de vot cu bărbații începând cu anul al 21-lea al vieții și au dreptul să ocupe aceleași slujbe, pe cari le pot ocupa bărbații. E un pas mare în istoria omenirii legea aceasta, a cărei urmări credem, că se vor resimți și la noi.

Deschizându-se circulația de bani la postă rugăm cu insistență pe On. abonenti și depozitari ai ziarului nostru să grăbească cu trimiterea abonamentelor, ușurând astfel situația grea în care se află ziarul în scumpetea enormă de azi.

Preoți! Învățători! răspândiți „UNIREA POPORULUI” printre săteni.

Posta Redacției.

A. L. Costa. Simțemintele, cărora vrei să le dai graiu în poeziile Dtale, învrednicește toată lauda. Durere însă, că simțemintele aceste nu știi să le tălmăcești și altora. Socotim, că e curată pierdere de vreme să te mai cănești cu lăurirea de poezii, când în vremea aceasta ai putea să isprăvești atâtea alte lucruri folositoare neamului și Dtale. — Iartă-ne această vorbă deschisă, dar credem, că vorbim în cel mai binepriceput interes al Dtale.

AVIZ.

Cantor-învățător eventual învățătoare.

se caută la stațiunea gr.-cat. română din frunțaș mare comună Craïdorolț jud. Sătmar (Királydarólcz, posta în loc, gara Mostinul-Mare, depărtare 11 km.)

I. *Dotăție asigurată prin cartea de leafă:* 1. cvartir frumos în natură cu grădină de 1000 st. □ și clădiri plugărești; 2. au drept de pășune socotit la 4 coroane (de fapt 50 cor.); 3. 12 hl. grâu, jumătate curat, jumătate săcăreț, prețuit total la 1000 cor.; 4. stolele cantorale = 50 cor. (de fapt 2-300 cor.); 5. bani gata din lada bisericii 700 cor.; 6. restul ajutor de stat ca și înainte.

II. *Onorare pentru conducerea corului,* lucru de mână și a.; 1. pământ cantoral 20 cubule (à 1200 st. □), șes comasat foarte bun, a cărui arândă se poate

socoti minimal la 1600 cor.; 2. 12 hl. mălaiu grăunțe. 3. alte opt drepturi de pășunat, valorând 400 cor. anual.

În caz că s'ar alege învățătoare, aplicata are să se îngrijească în înțelegere cu senatul de cantor, cedându-i acestuia o odaie din cvartir, jumătate din grădina și pământul cantoral, cei 12 hl. malaiu, 4 pășunări și stolele cantorale.

Reflecții au să cânte în strand înainte de alegere în vreo duminică ori sârbătoare, iar reflecțiile să se prezinte personal în ziua alegerii. — Termin de concurs 20 Iulie n. a. c. Rugările se vor adresa senatului școlar interesat. — Cântăreții buni și pricepătoarele de muzică instrumentală vor fi prețeriți,

G. Stanciu,
protopop-paroh,
presid. sen. școl.

(2-2)

Număr cenzurat de Augustin Popa.

TIPOGRAFIA

SEMINARIULUI TEOLOGIC GR. CAT. BLAJ

□ □ FONDATĂ ÎN ANUL 1754. □ □

Execută: ZIARE, REVISTE, CĂRȚI BISERICESTI, MANUALE DIDACTICE, CĂRȚI LITERARE, AFIȘE, BILANȚURI, NOTE, ANUNȚURI, BILETE. □ TOT FELUL DE TABELE etc. etc.

Toate produsele tipografice să tipăresc cu cele mai bune caractere de litere și cu cele mai fine cerneluri de tipar dela renumitele fabrici din Paris, avute în cantitate mai mare înaintea războiului mondial.

Comandele se execută grabnic.

Librăria Seminarială din Blaj

are un DEPOSIT de CĂRȚI BISERICESTI și ȘCOLARE
cu propria Editură.

Cărți din toate ramurile literaturii române.

Cele mai noi Produse literare apărute în cursul războiului. Tot ce a apărut până acum în România veche.

Are tot soiul de REQUISITE de SCRIS și de ȘCOALĂ.